

Allegori på Øresund (1622)

Maleri af Isaac Isaacsz. (1599-1649)

Til fri brug

VÆRKTYPE

Maleri

TEKNIK

Olie på lærred

DATERING

1622

DIMENSIONER

Guderne på besøg

Hvad laver guderne i Øresund? Blandt koraller og muslinger står havguden Poseidon med sin trefork og holder frugtbarhedsgudinden Cybele i hånden. Ved sin side har hun et overflødhedshorn med korn og frugter fra fjerne lande. Til venstre kommer Poseidons søn, Triton, op af vandet og blæser i en konkylie – også kendt som tritonshorn. Det ligner noget fra en græsk myte, men i baggrunden kan vi ane Kronborg Slot og et travlt handelsfarvand. Maleriet viser den velstand, som handlen gennem Øresund bragte til Danmark gennem århundreder.

Øresundstolden

Skibe, der fra 1429 og frem til midten af 1800-tallet sejlede gennem Øresund, skulle betale told af deres last. Fordi næsten al handel mellem Nordsøen og Østersøen gik gennem Øresund, var den smalle passage ved Helsingør et vigtigt centrum for international handel og Danmark tjente store summer på tolden, der blev indkrævet. Skibenes last blev registreret, og mange af de optegnelser der blev lavet er bevaret i Rigsarkivet. Derfor ved vi i dag en hel del om, hvilke varer der blev transporteret.

Saltede sild og kostbare pigmenter

Ombord på skibene var alt fra saltede sild, korn og træ til luksusvarer som krydderier, tekstiler og kunstnermaterialer som f.eks. linolie og pigmenter, hvoraf nogle kom langvejs fra. Nogle var meget kostbare, f.eks. ægte ultramarin, der var en meget dyr, blå farve i renæssancen. Det blå pigment blev fremstillet af stenen lapis lazuli, der hovedsageligt stammer fra Afghanistan. Et billigere alternativ, kobbermineralet azurit, fandtes i miner i Tyskland, mens brune, gule og rødlige jordfarver som bl.a. okker var blandt de billigste, fordi de fandtes mange steder – også i Danmark.

Skjoldlus, tis fra køer og giftigt blyhvidt

Nogle farver blev fremstillet på mærkelige måder: Karminrød var omstændigt at fremstille og derfor dyrt. Den klare røde farve blev udvundet af cochenille-skjoldlus fra Mexico, som blev fragtet over Atlanten og videre mod nord. Indisk gul blev fremstillet i Indien af urin fra køer, der kun spiste mangoblade. Blyhvidt blev fremstillet ved at

udsætte bly for eddikedampe og hestegødning. Det er giftigt, men har alligevel været brugt langt op i tiden. Det første moderne syntetiske pigment, preussisk blå, blev opdaget ved et tilfælde i Berlin i begyndelsen af 1700-tallet. Herefter begyndte en ny tid, hvor farver gradvist blev billigere at fremstille, da man opdagede måder at fremstille syntetiske farvestoffer og pigmenter.

Inspirationsord

- Guder
 - Myter
 - Symboler
 - Handelsvarer
 - Pigmenter
 - Industrialiseringen
 - Materialers værdi
 - Kildekritik
-

Om SMK Connect

SMK Connect gør den kunstneriske kulturarv levende og anvendelig for landets elever. Det sker via modulopbyggede, nøje tilrettelagte undervisningsforløb, der kan bruges direkte i underviserens planlægning.